

تۆرك يوردى

[اون آلتىنچى سنە]

تۆرك اومياقلىرى مركزى تەبىئىي طرفىندە نىشر اولغۇر .

جلد ۵

شباط ۱۹۲۷

نومرو ۲۶

توركلك سئوى.

آذربايجانده :

باكو دارالفنونى شرق فاكولتهسى — باكو غزته لرنده او قونديغنه كوره ،
باكو دارالفنونى شرق فاكولتهسى يكي اساسلره كوره اصلاح اولونا جقدر . فاكولته ايكي
اساس شعبه اقسام ايده جك : برى اتنولوژى ولسانيات شعبهسى ، ديكرى ده
اقتصاديات و حقوق شعبه سيدر . آذربايجانك مبرم احتياجلرينى دفع ايتك مقصديله
تاريخ ، لسانيات ، عتيقيات ، حقوق ، قوئوپه راتيف ، ماليه و اقتصاد ساحه لرنده
جاليشاق متخصصلر يتيشدير مك ايچون فاكولته نك پروگرامنه بر جوق يكي درس لر
علاوه اولونا جقدر . يكي شرق فاكولته سنك پروگرامى تنظيم ايديلير كن موسقوا
دارالفنوننك اتنولوژى ولسانيات فاكولته سنك پروگرامى كوز او كنده طوئولا جقدر .
اقتصاديات و حقوق شعبه سنده ايسه سو و بهت قاتون اساسيلرى اطرافليجه تدريس
اولونا جق و برده آذربايجانك مى شرطلرينه اويغون درس لر علاوه ايديله جكدر .
بو فاكولته معلم يتيشدير مك ايشنه آنجه اهميت و بر ميه جك ، چونكه بويله لر ينى
به داغوزى فاكولتهسى يتيشدير مكدده در .

حالى مکتبلرده — باكو غزته لرنده يازلدیغنه كوره بوسنه آذربايجان حالى مکتبلرينه
قبول اولونان طلبه نك مقدارى بروجه آتيدر : عمله فاكولته سنندن چيقان ۲۰۰
طلبه دن ماعدا ۱۳۰۰ طلبه فاكولته لره كيرمك ايچون استدا و بر مشلر در . بونلردن
آنچق ۴۰۰ طلبه قبول ايدلشدر . قبول اولونان طلبه نك فاكولته لر آره سنده قسيمي
آشايگي قرار اوزرهدر !

۵۰ طلبه طب فاكولته سنه ؛ طبيه به قبول اولونان طلبه دن يوزده ۴۶ سى نور كدر .

۶۰ طلبه شرق فا کولتسه‌سینه ؛ بونلردن بوزده ۶۵ ی تورکدر . ۶۰ طلبه شرق فا کولتسه‌سینه ؛ بونلردن بوزده ۶۵ ی تورکدر . ۸۰ طلبه پداغوزی فا کولتسه‌سینه قبول ایدیلشدر ، (بوقا کولتسه‌سابق پداغوزی مکتبندن عبارتدر .) ۲۱۱ طلبه پولیتیکنیکوم مکتبینه ؛ بونلردن بوزده ۲۹ ی تورکدر .

باشقردستانده :

باشقردستان جمهوریتی باش شهری (اوقا) ده « باشقردستان علمی جمعیتی » عنوانی پر جمعیت وارددر . بو جمعیت ۳ آیده بر دفعه « باشقورت آیماقی » اسلی مجموعه نشر ایله مکدهدر . بو مجموعه نیک المزه کچن انجی و ۲نجی نومرولرنده باشقردلرک تاریمینه وانوغرافیا سینه طائد خیلی مهم مالزملر درج ایدیلشدر . بو نومرولرده بالخاصه عبدالاحدولانینک باشقردستان آرکهئولوژی سینه ، باشقرد اتنوغرافیا سینه دائر یازیلری پک زیاده شایان دقتدرلر . فقط بو مجموعه ده کی مقاله لر باشقرد لهجه سنده مستخرج یکی باشقرد « ادبی دیلی » ایله یازلدیقندن شیمدیلك باشقرد منورلرندن باشقه لری ده استفاده ایدیه بیله جک بر ماهیتده دکلدرلر .

قازانه جمهوریتینده :

شرق موسیقی مکتبی — قازانده انقلابدن سوکرا میدان ککن شرق موسیقی مکتبینه قازان تورککری موسیقی سینه ندریس ایدیلکدهدر . فقط مکتبک مختلف شعبه لرنده ۲۸۲ طلبه بولوندینی حالده بونک آنجق ۴۰ قاداریسی قازان تورککرندن اولوب ، کری قالانلری روسلر وسائر ملتله منسوب طلبه لردر .

نیارو نه قنیکومی — قازانده ۱۹۲۳ سینه سنده بوبوک تورک آرانیستی مرحوم عبدالله قاری نامنه آجیلان تورک نیارو نه قنیکومنده اوقویانلرک اکثری کویلو کنجلرددر . چونکه بومکتب ولایتلر و کویلر ایچون محنه خادم لری بیشدرمکی استهداف ایدیور . مکتبده بالکیز محنه صنعتی اوکره تلیوب عمومی معلومات و سیاسی تربیه ده وبرلمکدهدر . کچن سنه نیک ایلك بهارنده بومکتبی ۱۹ کنج اکال ایتشدر . مکتبده تحصیل مدتی اوج ییلدر .

نیارو ایشلری — بوکونکی کونده قازان جمهوریتینده ۱۳ نیارو بناسی ، ۶۰

قادر قلوب ، ۳ خلق يوردى واردر . قازان شهرنده توركلره مخصوص دولت تياروسى ، بناسى و ايكي قلوب واردر . باشقه تيارو و قلوبلرده ، اورتا و على مكشليك همان كافه سنده تورك درام در تكلرى چاليشمقده در . قازان معارف قوميسرلىكى ، تيارولر اوينايق و قونسرلر و برمك ايجون قيشين و بازين قانتون (ولايت) مركزلرته و حتى بويوك كويلره مخصوص تورك غروپلرى بوللامقده در . عيني مقصدله تيارو تەقىكومەنك بوقارى صنف طلبەسى دە ولايتلره جبقارلمقده در . عموميتله قازان تورك تياروسى كوندن كونه ترقى ايتكمده در : رەبەرتواری پك زنكىنه شمشدر . خايلى قيمتدار اؤريژېنال اثرلر ميدانه كلديكى و اويناندينى كې ، شيكسپير ، شيللر ، مولير ، آله كسى طولستوى ، غوغل ، اوسترووسكى ، م. غوركى ، لونا چارسكى كې غەرب و روس قلاسيكلرينك اثرلرى دە ترجمه اولونارق ، قازان تورك سحنه سنده كمال موفقيتله اوينامقده در . شيكسپيرك قاجمه لرنده كى باش قهرمانلر رولى تورك آرنىستى (مختار موتېن) ك پك موفقيتله باشارديغنى مشكېلىسند روس تنقيدچيلرى بيله اعتراف اېلە مشلدر . اوراده بابانجى اثرلك بوزولارق ، جوزولهرك (تعبير مخصوصيله سويلەرسەك آداپتە اولونارق) دكل اصللرته مطابق اولارق اويناندينى دە شايدان قيددر . قازان جمهوريتنك بشنجى يىل دونومنده اورا تورك سحنه سنى ايلك تورك اوپەراسى كورمشدر كه « ثابە » ، عنوانلى بو اوپەرا اثرندن « تورك بوردى » نك ۲۰ نجى سايسنده بحث ايتمشدك . بوكون قازانده اېچە مكمل بر دولت تورك تروپى واردر .

يكي توركيه يە طائد روسجه اثرلر — (۱) (اى . بونايوف) : (توركيه نك او كنده كى مسئلەلر ،) (پريبوى) اسملى ايشجى نشر ياتندن . پترسبورغ ، سنە ۱۹۲۵ ، صحيفە ۲۱۳ . كتاب شوقسلره بولينمشدر : (آ) توركيه دە طبيعى اقتصاديات اصولنك يىقلمەسى ، (ب) توركيه نك اقتصادى انكشافى و امپەريالېزم ، (پ) توركيه دە ۱۹۰۸ انقلابنه قازان اولان مىلى حركتك اساس نقطەلرى ، (ت) مسلمان شرقنده و توركيه دە مىلى خلاص حركتلىرىنك باشليجه مەنودلرى و چارەلرى ، (ث) مىلى خلاص حركتك منشأى و انكشافى ، (ج) مىلى دولت تشكىلى — جمهوريت ، (چ) توركيه دە و شرقده مىلى انقلابك استقبالى . مؤلف توركيه نك نفوسنك شهرلرده

اوج ، کویلرده بش ، مجموعی سکز میلیون اولدینی لازیبور . البت تورکیه ده جدی بر تهریر نفوس اجرا اولونماقیجه ، مملکتیزک نفوس مقداری حقنده مرکس استدیکنی سوبله بیله جکدر . پوتایف بو اثرنده تورک منورلرینک باشلیجه مفقوره لرینی (اتحاد اسلامچیلیق ، پان تورکیزم ، ملی قورتولوش) تحلیل ابله مش و یکی تورکیه نیک وصف فارقی اولارق اونک خارجی امپیرالیزمه ، داخلی فیودالیزمه غالب کلدیکنی و ملی بورژوا دولتی قوردینی کوسته رمشدر .

(۲) (غ. آستاخوف) : «سلطنتندن ده موقراتیک تورکیه به» - دوات نشه یاتندن ، موسقوا ۱۹۲۶ سنه ، صحیفه ۱۵۲ . بو کتاب مؤلفک یکی تورکیه ده آلدینی انطباعلرینی تصویر ایدیور . محرر از جمله از میر اقتصاد قونفره سندن ، اییه رالرله محافظه کارلرک مجادلر سندن ، تورکیه ده عمله حرکتندن ، اعشاردن و آناطولی کویلیلرندن ، صوفتالر و خواجه لردن ده بحث ایتکده در .

یکی تورکیه به طائد برقاج روسجه اثری «تورک بوردی» نیک ۲۱ نجی صایسندمه کوسته رمشدم . اوراده ده دبیکم کی ، بوکی اثرلرک تعقیب اولونمسی هم دولتمز ، هم سیاسیلریمز ایچون چوق مفید اولاجقدر .

«آرمیتاز» ده تورک صنعتکاری — پترسبورغک مشهور کوزل صنعتلر موزه خانه سی اولان «آرمیتاز» ده یاشلی باشلی لاکن متواضع برنورک هیکل تراشک جالیشمده اولدینی آذربایجانلی طلبه محمد علی غلام بک خبر ویرمکده در (با کوده جیقان و معارف و مدنیت ، مجموعه سی ، سنه ۱۹۲۶ نومرو ۹) . بو صنعتکارک اسمی باقی اوغلی میرزاجان اولوب ، کندیسی ۱۸۶۸ سنه سنده ایچ روسیه نیک پتزه ولایتنده برکوبده دوغمشدر . ۱۸۹۱ سنه سنده پترسبورغده (بارون اشتیغلیس) ک کوزل صنعتلر مکتبنه کیرمش و هیکل تراشی شعبه سی اکیال اینمشدر . بو ذات شیمدی قازان بوردینک ایلیک مجددلرندن شهاب الدین مرجانی حضرتک هیکلی اوزرنده جالیشمده ایتمش .

ع . ب .

تصحیح — ۲۵ نومرولی نسخه مزک کتابیات قسمنده بحث ایتدیکنز کنج فین طالی (مارتی رومسین) ک آناطولی مایلیرینه طائد اثرینک اسمی مع الاسف یا کلش دیزلمشدر .

Eine Sammlung von mani-lliedern aus Anatolien.

اوله جقدر .